

แถลงการณ์ 3 พ.ค. 2554

ภาคประชาสังคมร้องอาเซียน ยกเลิกเขื่อนไซยะบุรี

ในวาระการประชุมสุดยอดผู้นำสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เครือข่าย พันธมิตรปกป้องแม่น้ำโขงขอเรียกร้องให้อาเซียนและ รัฐบาล สปป.ลาว และรัฐบาลไทยยุติงานก่อสร้างในพื้นที่เขื่อนไซยะบุรีซึ่งอยู่ในตอนเหนือของ สปป.ลาว ขอให้ยกเลิกแผนการรับซื้อไฟฟ้า และยกเลิกแผนการสร้างเขื่อนบนลำน้ำโขงสายประธานโดยทันที เราเชื่อว่าเขื่อนนี้จะสร้างความขัดแย้งอย่างรุนแรงข้ามพรมแดนในหมู่ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง

วันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ในการประชุมปรึกษาหารือในวาระพิเศษของ คณะกรรมการร่วมคณะกรรมการแม่น้ำโขง (เอ็มอาร์ซี) ตัวแทนจากประเทศกัมพูชา สปป.ลาว ไทย และเวียดนามได้เห็นร่วมกันว่าให้เลื่อนการตัดสินใจกรณีเขื่อนไซยะบุรีออกไปจนกว่าจะมีการประชุมของตัวแทนรัฐบาลระดับรัฐมนตรี ชาวประชาสัมพันธ์ของเอ็มอาร์ซีระบุว่าในขณะที่ สปป.ลาวเสนอให้เขื่อนเดินหน้าต่อไป แต่ประเทศไทย กัมพูชา และเวียดนามเรียกร้องให้ยุติกระบวนการตัดสินใจออกไปอีก โดยได้อ้างถึงข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบข้ามพรมแดน และ ช่องว่างขององค์ความรู้ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาและการปรึกษาหารือเพิ่มเติม หลังจากนั้น การประชุมที่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 23 เมษายน นายกรัฐมนตรีเวียดนามและกัมพูชาได้แสดงความกังวลร่วมกันถึงผลกระทบของเขื่อนไซยะบุรี รวมถึงผลกระทบต่อการปลูกข้าวและการทำประมง และได้เรียกร้องให้รัฐบาลลาวและรัฐบาลไทยดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องผลกระทบท้ายน้ำของโครงการดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม รายงานข่าวสืบสวนของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ซึ่งตีพิมพ์ในวันที่ 17 เมษายน ที่ผ่านมา เผยให้เห็นว่าการก่อสร้างเบื้องต้นของเขื่อนไซยะบุรีได้เกิดขึ้นแล้วในพื้นที่ นอกจากนี้ หลังจากการประชุมเอ็มอาร์ซี รัฐบาล สปป.ลาว ได้เปิดเผยต่อสาธารณะว่ามีแผนที่จะอนุมัติการก่อสร้างเขื่อนไซยะบุรี และช.การช่าง บริษัทจากประเทศไทยซึ่งเป็นผู้พัฒนาโครงการดังกล่าวได้ระบุว่ากำลังรอการอนุมัติโครงการภายใน 30 วัน การยืนยันของ ช.การช่างว่าจะเดินหน้าสร้างเขื่อนไซยะบุรีนั้นขัดแย้งกับจุดยืนของรัฐบาลไทยในการประชุมปรึกษาหารือในวาระพิเศษของคณะกรรมการร่วมเอ็มอาร์ซี การกระทำเช่นนี้ขัดกับพันธกิจของภูมิภาคที่ว่า รัฐบาลต่างๆ จะต้องร่วมมือกันมือกันเพื่อการใช้ประโยชน์แม่น้ำโขงร่วมกัน เป็นการเพิกเฉยต่อหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่มากมายเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของโครงการไซยะบุรี และเป็นการต่อต้านเสียงเรียกร้องจากภาคประชาสังคมและสาธารณะที่ขอให้ยกเลิกโครงการดังกล่าว และยังสร้างความตึงเครียดยิ่งขึ้นให้กับภูมิภาคอีกด้วย

หากสร้าง เขื่อนไซยะบุรีจะมีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิต และความมั่นคงทางอาหารของผู้คนนับล้านในภูมิภาคเนื่องจากเขื่อนจะสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศ ปริมาณดินตะกอน และการประมง เขื่อนไซยะบุรีจะทำให้สายพันธุ์ปลาอพยพ 23-100 สายพันธุ์ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง เพราะเขื่อนจะปิดกั้นเส้นทางอพยพของปลา เขื่อนไซยะบุรีจะทำให้ปลาประมาณ 41 สายพันธุ์

เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ซึ่งรวมถึงปลาบึกแม่น้ำโขง นอกจากนี้ เชื้อนยังจะทำให้คนกว่า 2,100 คน ต้องถูกบังคับโยกย้ายถิ่น และจะสร้างผลกระทบทางตรงต่อผู้คนมากกว่า 202,000 คน ผลกระทบเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อเรื่องไปยังวิถีการดำรงชีวิตและความมั่นคงทางอาหารของผู้คนนับ ล้านในภูมิภาค ผู้เชี่ยวชาญระดับโลกมากมายได้วิพากษ์วิจารณ์โครงการเขื่อนไซยะบุรีและการ ประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) ยกตัวอย่างเช่น นักวิทยาศาสตร์ทางด้านการประมง หลายคนพร้อมใจกันลงความเห็นว่าการประมงของเขื่อนต่อการประมงนั้นไม่สามารถจะบรรเทา ได้

แม่น้ำโขงมอบทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ให้กับประชาชนในภูมิภาค แม่น้ำโขงจึงเป็น ศูนย์กลางการดำรงชีพของคนนับล้าน และเป็นตั้งเส้นหล่อเลี้ยงชีวิตของภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ แม่น้ำโขงมีความสำคัญต่อชีวิต นิเวศวิทยา และวัฒนธรรมของภูมิภาค ดังนั้น การปกป้องแม่น้ำโขงจึงต้องเป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ความสำคัญสูงสุดเพื่อการเติบโตทาง เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นการปกป้องความมั่นคงด้านอาหาร และเป็นการสร้างความผาสุกและ มั่งคั่งให้กับภูมิภาค

การคัดค้านเขื่อนไซยะบุรีอย่างกว้างขวางเกิดขึ้นทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติในช่วง สองปีที่ผ่านมา ทั้งในรูปของการส่งคำร้องเรียนและจดหมายไปยังรัฐบาลของภูมิภาคและ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง วันที่ 18 เมษายน ได้มีการยื่นจดหมายของชาวไทยเกือบ 10,000 คนจากแปดจังหวัดให้กับสถานทูตลาวในกรุงเทพฯ และนายกรัฐมนตรีของไทย โดยจดหมายได้ แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับผลกระทบข้ามพรมแดนของโครงการและเรียกร้องให้รัฐบาลลาวและ ไทยยกเลิกเขื่อนไซยะบุรี ในขณะเดียวกันได้มีการยื่นคำร้องที่ลงนามโดยผู้คนมากกว่า 15,000 คนจากทั่วโลก ให้กับสถานทูตของ สปป.ลาว และสถานทูตไทยในกรุงเบอร์ลินและกรุงปารีส เพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกเขื่อนไซยะบุรี ขณะเดียวกัน ได้มีการยื่นคำร้องลำดับที่สองซึ่งมีการลง นามโดยผู้คนมากกว่า 2,300 คนทั่วโลก ให้กับสมาชิกของคณะมนตรีเอ็มอาร์ซี ก่อนหน้านี้ พันธมิตรปกป้องแม่น้ำโขงได้ยื่นจดหมายร้องเรียนซึ่งลงนามโดยผู้คน 23,110 คน ให้กับ นายกรัฐมนตรีของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแม่น้ำโขงในเดือนตุลาคม 2552 และในเดือนมีนาคม 2554 ที่ผ่านมามีการส่งจดหมายจากองค์กรเอกชน 263 องค์กรให้กับนายกรัฐมนตรีของ สปป.ลาว และประเทศไทย เพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกเขื่อนไซยะบุรีเช่นกัน

เขื่อนไซยะบุรีเป็นโครงการการลงทุนข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งนับเป็น ภัยคุกคามที่หนักหนาสาหัสต่อผู้คนเรือนแสน ต่อสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงตลอดทั่วภูมิภาค ดังนั้น เราจึงขอให้อาเซียนเรียกร้องให้ สปป.ลาวยกเลิกโครงการเขื่อนไซยะบุรี และเรียกร้อง ให้ประเทศไทยให้คำมั่นว่าจะไม่ซื้อไฟฟ้าจากเขื่อน ในฐานะที่อาเซียนเป็นกลไกความร่วมมือ ระดับภูมิภาคซึ่งควรจะประกันการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาคและความร่วมมืออย่างสันติ ระหว่างประเทศ เราขอให้อาเซียนใช้กรณีเขื่อนไซยะบุรีและเขื่อนอื่นๆ บนแม่น้ำโขงสายหลัก เป็นตัวอย่างของโครงการที่มีความเป็นไปได้สูงว่าจะสร้างผลกระทบข้ามพรมแดนที่ไม่อาจ เรียกคืนได้ และไม่ควรมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาในอนาคตของอาเซียน บทบาทของรัฐบาล และภาคเอกชนในโครงการดังกล่าวจะต้องมีการทบทวนตามมาตรฐานของภูมิภาคและ มาตรฐานสากลที่ยอมรับได้ เราขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอาเซียนตรวจสอบโครงการ ดังกล่าวด้วย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา กลุ่มภาคประชาสังคมจากประเทศสมาชิกอาเซียนได้เรียกร้องให้ มีเสายุทธศาสตร์หลักที่สี่ด้านสิ่งแวดล้อม (Fourth Strategic Pillar on the Environment)

ผ่านกระบวนการอาเซียนภาคประชาชน/ การประชุมภาคประชาสังคมอาเซียน (ASEAN Civil Society Conference (ACSC)/ ASEAN Peoples' Forum (APF) การที่เราเรียกร้องต่ออาเซียนให้ดำเนินการหยุดเขื่อนไซยะบุรีเป็นตัวอย่างอันดีที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีเสาสิ่งแวดล้อม และเป็นการแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับอาเซียนภาคประชาชน/ การประชุมภาคประชาสังคมอาเซียน 2554 ซึ่งจัดขึ้นในกรุงจาการ์ตาในระหว่างวันที่ 3-5 พฤษภาคม ล่วงหน้าการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน

เครือข่ายพันธมิตรปกป้องแม่น้ำโขง เป็นเครือข่ายขององค์กรอิสระ กลุ่มชุมชน นักข่าว ศิลปิน ชาวประมง ชวนาและบุคคลทั่วไปจากประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขงและจากนานาชาติ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครือข่ายและผลกระทบของเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลักเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ของภูมิภาค กรุณาเข้าไปดูที่เว็บไซต์ www.SavetheMekong.org